

Izhaja
vsak drugi in četrti
četrtak v mesecu.

Naročnina
stane
80 kr. na leto.

Posamezne številke
se dobivajo po 5 kr.

GLASNIK

Naročnino in dopise
pošiljajte uredništvu
Glasnika
Poljanska cesta 58.

Oglasila
delavcev, ki nimajo
dela, ali delo-
dajavcev, ki iščejo
delavcev, se vspreje-
majo zastoj!

Krščanski delavci, združite se!

Štev. 20.

V Ljubljani, 22. avgusta 1895.

Letnik I.

Resna beseda obrtnikom.

Vedno se toži, da mali obrtniki čimdalje težje izhajajo s svojim zaslužkom. Resnica je, da obrtni stan propada vidno, od dne do dne. Glavni vzrok temu je veliki obrt. Toda poleg tega opazujemo pri malih obrtnikih, da si tudi oni sami pomagajo k svoji propasti. Mesto, da bi se strokovno združevali in tako vsaj deloma omejevali prodiranje in konkurenco velike produkcije, se pa rajši kregajo in prepirajo med seboj za malenkostna dela. Ne premišljajo, da s tem škodujejo sebi in svojim pomočnikom, katerim vsled medsebojne konkurence ne morejo dati take plače, kakoršno zaslužijo. Oglejmo si primer: Ako se razpiše ali oddaja kje kako delo, pride gotovo več mojstrov s svojimi ponudbami. Toda pri tem se ne ravnajo svojemu obrtu v korist, ampak v škodo, ker stavljajo eden pred drugim nižje cene. Vsak želi, da bi ne dobil dela nobeden drugi kakor on, če tudi skoro brez zaslužka. Ravno to pa uničuje obrt prav izdatno. Ali bi ne bilo veliko boljše, ko bi se obrtniki jedne stroke združili v strokovno zadrugo? Saj imajo že po zakonu zaukazane take zadruge. Glavna napaka pri teh zadrugah je ta, da se niso obrtniki s a m i z d r u ž i l i, marveč da jih je s silo združila — država. Taka zveza, koder posamniki niso jedini v načelih ne v namenih, nima haska. Zato pa pravimo, naj se družijo obrtniki sami v strokovne zadruge. Vzlasti bi jim bila potrebna skupna skladišča surovin, skupne prodajalnice i. t. d., kar je vse le mogoče po gospodarskih zadrugah.

Zadruge bi imele tudi nalogo prevzemati vsa v tisto stroko spadajoča dela, oddajati ista zadrušnikom po jednaki meri, tako, da ne bi bil nihče prikrajšan. Če bi se pa obrtnikom to ne zdelo izpeljivo, bi pa v zadrugi vsaj določevali jednake cene svojim izdelkom, po katerih ravnati se, bi bili zavezani vsi mojstri tiste stroke. S tem bi prenehala tista neumna in obrti zelo škodljiva medsebojna nevošljivost, katero namesto ljubezni do samega sebe in svojega soobrnika goji toliko obrtnikov. Kolo časa se vrtilo, kakor vidimo, za mali obrt čimdalje slabše. Če pojde tako naprej, bo v nekaj letih po večini mali obrt le še v knjigi zgodovine. Da pa ta knjiga zgodovine ne bo obsegala madeža brezbriznosti malih obrtnikov za njihov stan, je tedaj zadnji čas, da se zganejo na gospo-

darskem in političnem polju. Pred vsem je obrtnikom potreba, da si skušajo pridobiti duha edinosti. Treba je prepričanja za skupno delo, katero edino more rešiti obrtni stan popolnega propada. Žalostno je videti brezbriznost obrtnikov do samih sebe. Res sta n. pr. v Ljubljani menda dve obrtni društvi. Toda kaj pomaga to, če pa obe vsled sebičnosti obrtnikov spita. Obrtniki naj si osnujejo strokovne zadruge, ali naj sedaj obstoječim vdišejo življenje kot gospodarsko sredstvo. Tudi za politično polje naj si preskrbe društva v pouk in organizacijo. Jedinó zdrava načela, ki so zmožna s skupnim delovanjem priboriti obrtnemu in delavskemu stanu zboljšanje in obstoj, so krščanska, večno resnična načela. S samimi obljubami se še nihče ni ozdravil. Da se ozdravi obrtni in delavski stan, je potreba resnega dela in pravih zdravil, katere podaja krščanska vera.

Obrtniki! Sami si lahko pomagata in obvarujeta svoj stan pred popolnim propadom, ki je že pred vrati. Zadnji čas je, da si podaste roke v skupno delo vsi, katerim je res mar obstoj malega obrta!

Nedeljski počitek.

Slov. katol. delavsko društvo je vsprejelo v svoj program, delovati tudi za splošni nedeljski počitek. Da je potrebno, da ima človek, ki dela šest dni v potu svojega obraza, jeden dan počitka, priznavajo vsi, ker je to v natori vtemeljeno in je ta glas Bog sam vcepil v človeka. Čudno je toraj, da je v kljub prepričanju, da je delavnemu človeku potreba odpočitka, treba se boriti zanj. Božja zapoved nam sicer naravnost zapoveduje posvečevati in praznovati praznik. Toda kako se dandanes izvršuje ta naravna potreba in božja zapoved, imamo priliko sami opazovati. V prejšnjih časih, ko še ni vladal človeške družbe brezsrčni kapital, ko ljudje se niso poznali takozvanega liberalizma ali svobodnjaštva, ni bilo potreba potegovati se za nedeljsko posvečevanje in počitek. Takrat v nedeljah in zapovedanih praznikih ni nihče opravljal obrtnih del. Da še več. Rokodelci in delavci naredili so vže v sobotih popoludne praznik. Vkljub temu so pa živeli bolje in zadovoljnejše kakor mi dan-

danes, ko moramo delati v »petek in svetek«. V tem, da so ljudje posvečevali praznike in da so boljše živeli kakor sedaj, nam je bil srednji vek daleč naprej. Kaj nam pomaga prosvitljenost sedanjega časa, ko ogromna množica delavcev tava v temi brezobraznosti in nevede? Kaj nam koristi divja lažiliberalna svoboda, ko smo pa mi delavci vključeni v verige njenega sinčka — kapitala. Dajte nam nazaj, kar so imeli dobrega naši predniki, in ne bo se nam treba boriti za nedeljski počitek. V prejšnjih časih so morali ljudi s silo odvracati od prepogostnega praznovanja, sedaj jih morajo od nedeljskega dela. Zahtevati moramo, da se po postavnih določbah vsaj nedelja praznuje. Včasih je cerkev nakladala poste, da bi ljudi odvracala od prevelikega zavzivanja, sedaj rada dovoljuje jesti meso delavcem, kadar ga imajo, ker vidi njih revščino in trpljenje, v katero jih je vrgel požrešni liberalni kapitalizem. Dokler so ljudje posvečevali in praznovali nedeljo, toliko časa je imelo delo tudi svojo veljavo in čast. Zgodovina nam pripoveduje o vladarjih, ki so s svojo lastno roko počastili kmetško delo (n. pr. Jožef II.). S ponosom gleda še današnji ubogi rokodelc na nekdanje strokovne zadrage, ki so branile delo in čast svoje stroke. Kje vidimo v današnjih dneh, ko se ne praznuje in ne posvečuje več nedelja tako, kaj tacega? Da, dokler se je praznovala nedelja, imelo je delo svojo vrednost, veljavo in čast. Delavci so bili družina enega gospodarja, jedli so pri mizah s svojimi delodajalci. Kaj pa sedaj? — Saj čutimo! Delavci vsega civiliziranega sveta si podajajo roke, ter se združujejo za duševni boj proti izsesavajočemu kapitalizmu. Vsi delavci so te misli in zahtevajo, da se ima upeljati povsod nedeljski počitek.

Zal, da socialni demokratje nečejo nič vedeti o nedeljskem posvečevanju, kar so zopet pokazali pri kongresu tekstilnih delavcev v Gentu. Oni hočejo neki dan za počitek samo iz natornih ozirov. Za nedeljo so samo zato, ker je že od prejšnjih časov vsaj deloma dan počitka. Mi krščanski delavci moramo pa iz dveh vzrokov vstopiti za nedeljski počitek. Prvič, da se ta dan otresemo navadnih skrbi in da izvršimo svojo versko dolžnost. Drugič, da se odpočijemo od trudapolnega dela, ter da se prištevamo vsaj vsak teden enkrat svoji družini. Zato je pa dolžnost krščanskih delavcev, da vstopijo povsod za praznovanje nedelje. Kadar se bo zopet praznovala in posvečevala nedelja, tako kakor bi se morala, takrat bodo nastopili prav gotovo boljši časi, za katere se borimo.

Naša organizacija.

Slov. kat. delav. društvo je imelo v nedeljo dne 18. t. m. društven shod. Prvi govornik se je v svojem govoru spominjal rojstnega dne presv. cesarja ter mu kot dobrotniku avstrijskih narodov zaklical slava! Drugi govornik priporočal je društvenikom, da se prav pridno naročujejo na »Glasnik«, ker nam mora biti »Glasnik«

punčica v očesu. Dalje priporoča udom delavsko konsum. društvo. Tretji govornik omenja socialnega gibanja po svetu, ter govori o dogodkih iz preteklih dni, zadevajočih socialno gibanje. Nato je predsednik z slava klicem na papeža, ki so ravno v nedeljo praznovali svojega krstnega patrona, zaključil shod. — Slov. katoliško delavsko društvo priredi v nedeljo 25. t. m. ob 1/2 10. uri dopoldne ljudski shod v gostilni g. J. Malina, Kravja dolina št. 24 (na mitnici). K obilni udeležbi vabi odbor. — V nedeljo 1. septembra priredijo udje slov. kat. del. društva iz Štepanje vasi sv. maša pri Božjem grobu ob 1/2 8 uri. Želeli je, da bi se udeležili tega tudi udje iz Ljubljane.

Konsumno društvo prav dobro napreduje. Udje delavci so pač veseli in ponosni, da morejo biti solastniki zadrage, katera jim podaja tako dobrega, svežega in cenega blaga, kakor je konsumno društvo. Koristno bo konsumno društvo tudi v tem, da bo dajalo zadružnikom dobra, pristna in prav cena vina. S tem bo delavce najbolj in najvspešneje odvracalo od škodljivega žganja.

Slov. kat. delavsko društvo je izdalo v 27. in 28. tednu 67 gld. 20 kr. za podporo svojim obolelim članom.

Važen shod. Dne 13. t. m. je bil v Pragi shod katoliško-socialnih društev na Češkem in na Moravsko-Šleskem. Govorili so dr. Burian, dr. Kolisek in dr. Horský. Zadnji je zlasti lepo pojasnjeval geslo: »Kat. delavci združite se!« — Vsprejele so se tudi razne resolucije, katerih prva se glasi: »Zborovavci priporočajo vsem duhovnim uradom, naj ustanavljajo kat. rokodelska društva, društva za mladeniče in možake in krščansko-socialna. Katoliška rokodelska društva naj se vstanavljajo po večjih mestih; da se dopolnijo, niso nič manj potrebna društva kat. mojstrov in zveza rokodelskih vajencev. — Društva za mladeniče in možake se najbolje tudi na kmetih vstanavljajo. Njih namen je izobraževanje udov, skupne verske pobožnosti in vzajemna podpora. — Kjer pa so se že pokazali socialni demokratje, naj se vstanavljajo krščansko-socialna društva, katerih namen je poleg temeljitega pouka v socialnem vprašanju ravno tisti, kakor v prejšnjih.« — Na shodu se je tudi sklenilo, da se morajo večkrat vršiti taki shodi. Vrh tega naj se osnuje v vsaki škofiji poseben zaklad, iz katerega bi se poravnali troški pri ustanavljanju novih društev, o skupnih shodih itd. Bog blagoslovi naše vrle češke brate, nam pa daj tacega duha vzajemnosti, kakor se kaže med krepkim kršč. socialnim gibanjem na Češkem!

Iz Idrije. Dve leti hode že kmalu, kar smo vstanovili »katoliško delavsko družbo«. »Slov. Narod« jo je v svoji ljubezni in vnetosti za vse, kar je katoliškega, zasmehoval in ji prerokoval zgodnjo smrt. A še živi, prav dobro se razvija. Zlasti pevski zbor je marljiv. Povabljeni, naj bi pri novi maši č. g. Janeza Gnjezde preskrbeli petje v cerkvi, obljubili so radovoljno, dasi je bilo časa za vaje le 5 dnij. Vztrajali so, in v 5 dneh se naučili novo mašo in več novih pesmij. Ljubezen vse stori. Dasi je lilo, da ni pomagal noben dežnik, se vendar ni noben pevec vstrašil utrudljive poti na

goro sv. Magdalene. Čudijo se, da so udje katoliške delavske družbe še tako vstrajni. Zakaj prestati jim je sila veliko od vseh stranij, zlasti obrekovanja. V gostilni se naš ud skoro prikazati ne sme, že ga napade kak kričač. Hujskanja proti katoliški delavski družbi je toliko, da še celo v jami pri delu nimajo miru. Pa naj le bode! Dobri stvari so vedno nasprotovali. Veseli nas to, da so pa pri nas možje, v resnici možje, katerih še niso ostrašili in jih ne bodo pobalinski napadi. »Christianus mihi nomen, et catholicus cognomen, t. j. kristjan mi je ime in katoličan je moj priimek«, veljalo je v prvih časih krščanstva in velja pri naših možeh še vedno. Komur je danes beseda »katoličan« v zasmeh, slobodno mu! Nam je v čast! O obrekovanju in česa dolžne našo družbo in nas ude prihodnjič.

Iz Donavica. Pri nas se je ustanovilo katoliško delavsko društvo dne 20. maja 1894. Udov šteje že krog 300. Za predsednika imamo zelo vnetega in za delavski stan navdušenega gospoda Karola Schweitzerja, duh. pomočnika v Leobnu. Začetkom nas je to posebno oviralo, ker nismo imeli nobenega pripravnega shajališča. Pri »treh krokarjih«, kjer smo še zdaj, ima v društvenih prostorih komaj 60 ljudij prostora. Toda dobri ljudje, posebno pa častiti gospodje duhovniki so nam pomagali in sedaj zidamo svoj dom. Dolga bo naša hiša 21 m., široka pa 16 m. V pritličju bo kuhinja, gostilna in kegljišče; zgoraj bo pa velika dvorana, poleg nje majhna kapelica, kjer bodo v dvorani tudi otroci 9 razredne ljudske šole ob delavnikih časih lahko navzoči pri sv. maši. Poled tega bo zgoraj še mala pisarna, soba za mlajše delavce in stanovanje za vratarja. Za naše razmere bo to zadostovalo. Hiša se pridno dela in bo s 1. oktobrom že srečno dokončana. Med delavci v Leobnu je tudi mnogo Slovencev; za nje in za dobro stvar bi bilo prav, če bi se »Glasnik« tudi med-nje razširil. Socijalni demokratje se seveda zelo repenčijo in razpletajo svoje mreže, toda hvala Bogu, je še mnogo delavcev tako pametnih, da se ne menijo za-nje. Za Vaše slov. kat. delavsko društvo se tu zelo zanimljemo. Ko smo čuli, da je v Ljubljani tako strašno razsajal potres, je neki delavec predlagal, naj se za ponesrečene tovariše nabere kaka podpora. Zbrali smo s prisrčnim veseljem par grošev. Želimo vam obilo sreče v vašem pravičnem boju in prosimo, da ne pozabite na nas. Bog Vas živi!

Politika po svetu.

Grof Kilmansseg, voditelj našega ministerstva je izdal te dni ukaz, da se uradniki ne smejo preveč mešati v politične, strankarske boje. Zato se uradniki pritožujejo. Prav imajo; toda nikar naj ne pozabijo, da je v Avstriji še na milijone ljudij brez vsacih političnih pravic; dokler se tem ne da, kar jim gre, je pač razlozljivo, če se tudi drugim kratijo njihova prava. Krivica rodi krivico.

Grof Badenl, sedanji cesarski namestnik v Galiciji, bo po sodbah raznih politikov, prihodnji avstrijski

ministerski predsednik. O njem trde, da je zelo izobražen in železno vstrajen mož. V svoji domovini je najboljša podpora plemiški stranki. Pravijo, da je podkupil vse večje poljske liste v svoje namene in tiste, ki mu ne ugajajo, je zatrl. Če bi kazal tisto odločnost proti judom, ki jo kaže proti krščansko socijalnemu gibanju, in če bi se tako potegoval za sestradane galiske kmete in delavce, kakor se za grofe, barone in viteze, potem bi ga bili veseli. Tako mu pa že naprej lahko prerokujemo, da nam dolgo »županilne bo«.

Divji zakon na Mažarskem se bo lepo pričel. Prva »katoličanka«, ki prosi, naj se ji dovoli, da jo bo v Budimpešti uradnik dne 1. oktobra zvezal, je igravka Hedviga Margot, ki hoče potemtakem v divji zvezi živeti z judovskim glediščnim igravcem Marcelom Habermfeldom. Ta predrzna ženska je dala to v časnik natisniti in tam pravi, da so vsi tisti, ki ne prisezajo na divji ali civilni zakon, brez domovinci in neizobraženi. Lepo se bo podalo, da bosta komedijo »civilne poroke« pričela dva komedijanta!

Politika socijalno-demokratičnih žensk. V Štutgartu izhaja socijalno-demokratičen list za ženske z naslovom »Gleichheit«. Ureja ga Klara Zetkin. Ta je v zvezi svoje socijalistične tovarišice Ottilije Gerndt sestavila predlog, ki ga namerava predlagati pri prihodnjem splošnem soc. dem. shodu v Vratislavi dne 6. oktobra. V tem predlogu zahteva od socijalno-demokratičnih poslancev, da morajo pri posvetovanju o novem državljskem zakoniku na Nemškem zahtevati 1. da se odstranijo vse določbe, ki ovirajo popolno ravnopravnost ženske z možem; 2. da dobe nezakonske matere ravno tiste pravice kot zakonski stariši in nezakonski otroci ravno tiste, kot zakonski. — Še to naj zahteva, da mora država skrbeti, da dobi vsaka ženska svojega moža.

Belgija. Odkar je katoliška večina v Belgiji, se je že mnogo storilo delavcem v korist. Tako je sedaj prisililo delavsko ministerstvo vse delodajavce, ki imajo vsaj po 10 delavcev, da morajo sestaviti delavsk red, ki se seveda predloži v potrjenje. Ko je tak red potrjen, velja natančno za delodajavca in za delavca. — Predlog kat. poslanca Helleputteja, naj se uvede nedeljski počitek, je bil v odseku jednoglasno vsprejet; torej je tudi socijalni demokrat glasoval zanj. Pri belgijskih socijalnih demokratih se kaj jasno vidi, da je pri teh ljudeh hujsi sovraštvu do vere in do duhovnikov, kakor skrb za delavce. Sedaj se družijo z liberalci, ki so vendar najgorji kapitalizmovi zastopniki, samo da bi vrgli katoliško vlado.

Laški učitelji. »Blažena« laška država, ki je izsol odstranila ves poduk v krščanskem nauku, se posebno potem označuje, kako skrbi za ljudske učitelje. Tem se čisto slabše godi, nego dninarjem. Plače imajo majhne in še te večkrat po več mesecev ne dobé, ker so blagajnice prazne. Laška država bo zapravila mnogo milijonov za slovesnosti v spomin 20. septembra, ko so Garibaldijevi prekuechi vdrli v rimsko mesto in je uropali upravičenemu vladarju — sv. očetu Piju IX. Za to hujskanje proti papežu ima dovolj denarja; za učitelje ji pa zmanjkuje. — Učiteljišča so na

Laskem vsa brezverska in najhujši nasprotniki cerkvi so laski učitelji; ni čuda, če jih revščina naposled prižene še dalje; znano je namreč, da je med njimi mnogo anarhistov. Kakšne morajo biti sole in kakšni vspehi v poduku, ko poučujejo zadolženi, stradajoči brezverci in anarhisti. Uboga mladina! — Mi pa smemo vsaj to reči, da sama brezverska šola še ne reši ljudstva.

V perzijskem mestu Tabrisu so bili začetkom tega meseca veliki nemiri. Mnogo ljudi tam nima zaslužka; kruh se je podražil; vsled tega je zavladala kraljica nove dobe — l a k o t a. Lačni Tabrisanji so si hoteli s silo poiskati hrane in so vlomili v več prodajnic. Toda vojaki so jih dne 3. t. m. razgnali in pri tem umorili 20 oseb. Obljubilo se jim je, da se cena kruha zmanjša; ker se to ni zgodilo, je buknila nova buna in se je končala kot prva; vojaki so streljali mej lačno množico in jo razpršili. Škoda, da se s kroglijami ne da razpršiti tudi lakota.

Razvedrilo.

Pomočniško življenje.

(Dalje.)

V hiši je bilo tiho kakor v grobu, ko se je Tomaž zbudil. Na rotovžu je bila ura pet. Vstane, moli, obleče se in gre v delavnico. Še mojstra ni bila po konci. V delavnici sta spala pomočnika in vajenci na tleh.

Na nobenega se ne ozirajoč, začne delati. Kmalu potem je zbudil vajence, ki niso prav radi vstali, ker so se bili dolgo zunaj mudili. Morali so moliti in delati. Ali to, kar je Tomaž ukazal, jim ni bilo po volji. Ukazovati je imel pravico Janez, kadar mojstra ni bilo. Ubogali so šele, ko je pretil, da jih bode mojstru zatožil.

Dasi ravno je delal Majce tiho, vendar je padla včasih kakšna stvar in vajenci so navlašč ropotali. Zdaj se zbudi Janez in videč Tomaža delati, godrnja: »Zakaj ne spiš? Saj ne delamo pondeljek dopoldan. Kaj delaš?«

Majce se je nasmejal in ni odgovoril, pa tudi Janez ni odgovora čakal. Obrnil se je in spal naprej.

Kako uro pozneje se je zbudil Martin. Le - ta je prišel strožje, kaj je to, da še po noči ni miru itd.

»Po noči?« nasmeje se Tomaž. »Saj bode devet ura?« Tudi vajenci so spustili smeh, in Martin se je zopet položil. Med tem se je slišal hrum po hiši. Mojstra je klicala jednega vajencev.

»Mojstru pojdeš po ruma«, reče Tone tovarišu, ki je moral streči v kuhinji. In zares, v hipu je tekel deček s steklenico v prodajalnico.

Ob najstjih sta se zbudila pomočnika. Jeden si je ukazal prinesiti slanika, drug kislih kumarc. Obema ni bilo nekako dobro. Potem sta pričela z delom, ali slo je slabo.

Pri kosilu se je Majce skoraj smejal svojima drugoma. Mojstra je skuhalo kislo juho, suho meso, a nobenemu onih ni dišalo. Vse je skoraj ostalo vajencem

Šivanka se je začudil, koliko je že naredil Tomaž. Dela je potreboval, zato je bil novemu pomočniku hvalen. Tudi popoldan je šival lepo; mesto Janeza je moral nadzorovati vajence. Mojster se ni mudil mnogo v delavnici, bal se je, da ne bi blaga pokvaril. . . bil je še ves vrtoglav.

Zvečer so se zopet vsi porazgubili, da se popravijo. Tomaž ni šel nikamor. Šele vtorek so se lotili vsi dela, pa tudi se spravili nad Majceta zastran »grozda«. Šivanka se je čudil, kam je prišel njegov delavec, pomočnika sta se jezila, češ, za nas je izgubljen.

»Pri nas je govoril v nedeljo znamenit govornik«, naznanja Martin, »ali bi ti gledal?«

»Slišal sem nekaj tega govora, ko si govoril v spanju. Kakor se kaže, zabavljal je govornik duhovnom in delodajavcem«, odgovori mirno Tomaž.

Martin bi bil rad naprej govoril, a pogled na mojstra mu je vzel besedo. Šivanka kot liberalec je držal s socialisti, seveda v kolikor ni škodovalo njemu.

Celi teden je hodilo vse svoj navadni tir. Mojster in pomočnika so spoznali, da je Majce prav pošten in dober delavec, ki prekosi celo mojstra samega, in da bode enkrat v delavnici vladal. Spoznali so pa tudi, da pri njem nič ne opravijo, zato so ga pustili pri miru. Toda mir ni trajal dolgo časa.

Tomaž je kazal v svojem vedenju prepričanega kristjana in želel je v mestu ustanoviti društvo katoliških rokodelskih pomočnikov. Tega se je ustrašil Martin ter začel zoper njega vojsko. Janez je pripravil za nedeljo za navlašč veliko nujnega dela in ukazal Tomažu, naj tudi dela.

»Tako sem se pogodil«, odgovori, »da bodem vselej nedeljo praznoval. Naj razsodi mojster sam, in ako me tu noče imeti, pojdem drugam.«

Ali Šivanka ni odslovil pridnega in urnega delavca; molčal je. Tomaž je tudi za naprej nedeljo praznoval.

Vest o odločnem zagovorniku nedeljskega počitka se je raznesla od »grozda« po mestu; vsak se je čudil pogoju, ki doslej nikomur na misel ni prišel. Tudi je bilo nenavadno, da je Šivanka sprejel pogoj in delavca toliko čislal. Gotovo je pošten in dobro dela, so dejali.

Kmalu se je to še očitneje pokazalo. Šivanka je imel več naročnikov, kateri so ga hvalili. Majce je šival za višjo gospodo, pomagal je celo striči ter jemal mero v najboljih hišah.

Vzglede Tomažev je vlekel. Mnogi pomočnik si je mislil, da je bolje počivati celi dan in iti v cerkev, za to so stavili svojim mojstrom jednake pogoje. Pa tudi mojstrom je bilo všeč, ker pondeljek ni bilo še to za nič, kar se je naredilo. Modri pondeljek so začeli toraj bolj in bolj opuščati.

To je zapazil i Šivanka in prišel je nekoč pondeljek zjutraj v delavnico. Tu je bil priča burnega prizora, ki se je vršil med pomočniki. Martin in Janez sta se kregala s Tomažem. Le - ta je hodil po delavnici in iskal nekaj. Ona sta pa ležala. Bila je osma ura.

»Ali naju boš pustil spati?« godrnja Martin. »Takega vrišča ne bova trpela. Pondeljek je!«

»Če pojdem nad te, ti bom že z likavnikom poravnal hrbet«, žuga Janez posadivši se na posteljo.

»Vem, da sta jih navlašč skrila«, odvrne Tomaž.
»Tu so ležale in Tone jih ni spravil.«

V tem pride Šivanka. Vsi so se čudno pogledali. Vajenec je čakal, da pojde po rum, pomočnika sta se hitro skrila pod odejo.

»Kaj pa je bilo?« vpraša mojster. »Kaj iščete?«

»Nobenih škarij ne morem dobiti«, naznanja Tomaž, »iščem jih in zbudil sem s tem tovariša.«

»Ta bi bila lepa«, jezi se Šivanka, »da ne bi bilo pri nas škarij! Dečki, kam ste jih dali?«

»Davi jih je pobral Martin«, toži Tone s strahom.

»Videl sem ga na slamniku.«

»Lep red to!« zavpije mojster. »Vstanite! Kje so škarje?«

Nihče ni hotel povedati. Tomaž, da ne bi tovarišema škodoval, začel je drugo delo med tem, ko sta vstajala. Ko je oblačil Martin telovnik, padle so škarje na tla.

»V moji delavnici se toraj godijo take reči?« razjezi se mojster. »Martin, v štirinajstih dnevih greste proč.«

»Ce grem jaz, pojde z menoj tudi Janez«, odgovori pomočnik. »In kamor pojdeva midva, pojdejo tudi naročniki«, žuga še povrh.

»Meni se ne ljubi seliti se«, pové Janez, zadovoljen sem in ostanem.«

Odslovljeni pomočnik je kar ozelenel od jeze. Tone videč, da se mu ni treba več bati Martina, stopil je k njegovemu ležišču ter začel spravljati na dan razno orodje, koje je Martin skrnil, da ne bi mogel Tomaž delati.

»Ni treba, da bi tukaj ostajal«, baba Martin, »grem takoj. Naše društvo me bode med tem podpiralo.«

»Z Bogom«, deje mojster; »nisem sicer dolžan vas izpustiti, toda le pojdite, vaše delo bi bilo itak ničvredno.«

(Konec sledi.)

Pogovor s socijaldemokratom.

Solnce je močno pripekalo, ko stopimo v senco pri I., da se malo ohladimo in žejo potolazimo. Bili smo trije korenjaki, vsi slovanske krvi, a različnih jezikov. Govor se je sukalo o zidanju, o vodovodih itd. Kmalu se nam pridruži dobro zaraščena, korenjaška postava H., katero na tihem predstavim svojemu znancu, rodom Čehu B., da je to naš agitator socijaldemokratov.

»So tudi pri vas socijaldemokrati?« popraša B. glasno.

»Tudi, tudi«, odvrne H.

»Jih je mnogo?« poizveduje B. radovedno.

»Bilo jih je okrog 900«, mu odvrnem, »a sedaj močno pojemajo, jih je mogoče še kakih 300 ali še toliko ne.«

H. se nekoliko nasmehne rekoč: »No, to pa jaz vem, koliko da jih je bilo in koliko jih je še.«

»V tako malem kraji jih je bilo toliko, in se tako močno zmanjšujejo?« čudi se B.

»Pri nas na Kranjskem ne bodo ničesar opravili«, zatrjuje soc. dem. H., češ, ljudje so pri nas še prepačetni, da bi se jim dali za nos voditi.

»Saj ste Vi sami pri soc. dem.! Zakaj pa tako govorite, in Vi ste celo pri nas v Z. njih glavni agent?« pogledam ga začuden.

»Ali še ne veste, da sem odstopil od njih in pustil svoj pošel?« zatrjuje mi H.

»Tako odstopili ste, jaz sem pa slišal, da so Vas odstavili?«

H. pa pravi: »Ne, ne, popolnoma prostovoljno sem odstopil, ker sem zahteval, da moramo imeti tudi mi soc. dem. v Z. svoj odbor, pa so mi rekli: »Samo ti zahtevaš odbor, drugi se za to še ne zmenijo.« in zato sem raje odstopil.«

Nato se B. priporočivši poslovi, jaz pa nadaljujem imeniten pogovor o Z. soc. dem.

»Vidite H., pričem, »kako lahko bi mi kršč. soc. in vi soc. dem. skupno delovali, da bi vi le nekoliko spremenili svoj program, da bi mu namreč dali versko podlago in bi se nekatere točke vsaj nekoliko predru-gačili.«

H.: »Saj nismo taki brezverci, za kakoršne nas imate! Naa!«

»O H., ali ste pa v nem. soc. dem. časopisu brali, da kdor ni popolen brezverec, ni vreden imena soc. dem.?«

H.: »To sem pa bral.«

»Ali, kedo je pa glasoval v Belgiji zoper pouk v krščanskem nauku v šoli? Soc. dem. in liberalci!«

H.: »No nekateri so res taki. Na Štajerskem so pa še slabši. Ko smo imeli shod v Voičbergu, ne vem ali sv. Štefana dan ali kedaj, šli so ravno gospod obhajati, pa se nobeden socijalistov še zmenil ni. Samo jaz sem jim skazo naredil, da sem se odkril in pokleknil.« Hitro povpraša I., ki je radovedno vse poslušal: »Ali vam je gospod dal blagoslov?«

H.: »A, kedo bode pa takim kravam dajal blagoslov?« Splošen smeh.

»No očka, koliko je pa tale reč vam približno kaj nesla?«

»E, veste kaj, prava mizerija je bila! Lahko rečem, da sem bil vsako leto za 150 morebiti celo za 200 gld. na slabšem. Pa še nekaj! Izgubil sem ves kredit. Poprej so me direktor radi imeli, sedaj me še ne pogledajo. Tudi pri ljudeh sem izgubil veljavo, kar sem to reč vodil.«

»No, kako je pa kaj bilo pri vaših shodih«, ga pobaram?«

»Ne povem ničesa, ker nečem biti baba, da bi mi potlej kaj očitali. Dobička mi soc. dem. niso dali nič, pa je Amen, pa sem vendar še soc. dem., četudi nisem pri njih zapisan.«

»Kaj pa z denarjem, ki so ga udje vplačevali?«

»Veste, to je pa spet čudno! Kadar je prišel oni iz Ljubljane, je bil prvi pozdrav: »Koliko si nabral? Imaš kaj? Daj sem!« Dajal sem jim vedno, ne povedo pa, koliko da so že dobili in kam so

obrnili; kako malo podporo so že včasih dali. Računov nam pa nikoli niso nič povedali, to me je tudi jezilo. »Čudno je res«, mu pritrdim, »na tisoče ste že vplačali, pa ne veste kje so, za kaj so namenjeni in koliko jih je še, če se že niso vsi prehladili!!?« »Bog ve!« vzdihne globoko, »samo to še rečem, če se ne bodo tako držali, kakor sem jih jaz učil, začel jih bom v Glasniku izdelavati, in marsikaj novega bom na dan spravil, posebno o ljubljanskih tičkih.« Zadnje besede je mož govoril z nekim socijaldemokratičnim naudušenjem, jaz pa sem mu voščil srečen »z Bogom«.

Socijalni pogovori.

Soc. pregled. Dva znamenita socijalista sta umrla zadnje dni. — Dne 5. t. m. je dokončal svoje burno življenje 75 letni duševni voditelj socijalnih demokratov Friderik Engels. Par dni kasneje so mu po njegovem naročilu sežgali truplo blizu Londona. Po rodu je bil Nемеc iz Barmena. V svoji mladosti se je pokvaril s slabimi brezbožnimi knjigami in je na potu brezverstva korakal vedno dalje. Svojemu očetu — je najpreje pomagal doma, potem pa na Angleškem v Menčestru, kjer si je postavil predilnico. Engels se je tako kmalo seznanil z delavskimi razmerami in prva knjiga v tem oziru »Razmere delavskega ljudstva na Angleškem« (1845.) je vzbudila splošno zanimanje. Kmalu se je ta mož seznanil tudi z Marksom, s katerim sta si ostala do smrti Marksove (1892) dobra prijatelja. Engels je po smrti svojega tovariša izdal drugi in tretji zvezek njegovega dela »Das Kapital«. — Pisal je do zadnjega; v njegovih spisih veje vseskozi sovraštvo do vere in duhovnikov. On taji vsako stalno resnico in trdi, da se vse izpreminja, da n. pr. vse to, kar imenujemo družina, država, pravost, ni nič stalnega, marveč samo za nekaj časa. Ko se izpremené gospodarske razmere po soc. demokratičnih nazorih, ne bo treba več družine, ne vere, ne pravosti. — Mož se je vtikal v vse in zato mu je seveda marsikje manjkalo pravega znanja: največkrat se je zaletel v modro- in bogoslovju. — Kaj je mislil v srcu, ne vemo, toda v svojih spisih se povsod kaže kot popolnega brezbožnika, ki sovraži vsako misel na Boga, ki z grozno strastjo taji dušo, slobodo volje in seveda vsako življenje po smrti. — Sedaj že sam skuša, kje je resnica. Po socijalističnih beznicah bodo pa odslej poleg Marksove in Lasalove podobe obešali tudi podobo Frid. Engels-a — svojega tretjega svetnika. — Vreden je svojih vernikov. — Drugi mož, za katerim žalujejo socijalni demokratje, je Krištof Tivrijé (Thivrier), poslanec francoske zbornice, ki je pretekli teden nanagroma umrl. Od 12 do 28 l. je Tivrijé delal v raznih kamenolomih. L. 1877 so ga izbrali za mestnega odbornika v Konvantrí, l. 1883 pa za župana. Za poslanca je zmagal l. 1893 proti republikanskemu protikandidatu s 8871 glasovi: l. 1889 je prevzel glavno uredništvo lista »Socijalist«. Pisal ni

mного, a govoril pač preveč in rad, dasi ne vselej pametno. S svojim socijalno-demokratičnim krikom si je prislužil lepo svotico grošev, kakor je že sploh navadno pri soc. demokratičnih voditeljih.

Francoski socijalisti se kregajo med seboj. Dve veliki stranki imajo. Gedisti (Guesdisti) hočejo, naj se delavci na poltičnem polju povsod vdeležujejo boja; ta stranka nasprotuje splošni stavki. Druga — possibilistovska — pa hoče, naj delavstvo nasproti tvorničarjem in delodajavcem pokaže svojo moč. Letos ima vsaka stranka svoj veliki shod. Naj se le kregajo, kakor jim drago. — Socijalistično večino ima v mestnih zborih 25 mest in krajev, poglavitnejša so: Pariz, Marzelj, Tulon, Narbon, Rubé, Sv. Diviš, Monlison in Bokêr. — Mednarodni shod tekstilnih delavcev se je vršil od 4. — 9. t. m. v belgijskem mestu Gentu. Angleži so poslali 24 zastopnikov (združenih tekstilnih delavcev imajo 142.000), Belgijci 18 (5600 delavcev), Nemci 3 (13.000 delavcev), Avstrijci 1 (20.000 delavcev) in Francozi tudi jednega zastopnika, ki je zastopal 7200 delavcev. Shod se je proglasil za 8 urni delavski čas, za popolni nedeljski počitek in sicer že od s o b o t e o p o l d n e; tako bi si mogel delavec vsega potrebnega nakupiti in si urediti svoje domače stvari. Katoliški delavci se niso vdeležili shoda, ker so gentski socijalisti že zdavnej preje napovedovali, da bo imel shod popolnoma socijalno-demokratično lice.

Mirovna sodišča. Na Danskem je že dalje časa uvedeno, da smejo delavci in delodajavci sporazumno ob kakem prepiru izbrati si enega ali več mož, da jim razsodi njihov prepir. Kar ta sodnik določi, velja brez ugovora. Nedavno so imeli prepir za plačo delavci v koksni tvornici v Kopenhagnu. Delniška družba Kristiansholm, ki vzdržuje omenjeno tvornico, je namreč že dve leti sem dajala po 10 % deležnine svojim delničarjem. To se je delavcem preveč zdelo in zato so zahtevali zase boljšo plačo, da bi tudi sami bili deležni sadú svojega truda. Dozdaj imajo na dan po 2.67 kron do 3 krone.* Sklicevali so se, da imajo težko delo in da je z ozirom na to njihova plača prepričla. Družba pa, ki po 10 % daje delničarjem, more svoje delavce pač boljše plačevati. Vodstvo jim je odgovorilo, da jim bo s 1. apr. 1896 zvišalo plačo. Delavci niso bili v tem zadovoljni in tako so se z vodstvom dogovorili, da izročé vso stvar v presojo. Za sodnika so si izbrali Marka Rubina, znamenitega danskega zgodovinarja in statistika. Dne 21. maja je Rubin razsodil, da se s 1. jul. letošnjega leta poviša delavcem plača za $\frac{1}{10}$ in da mora ta plača ostati neizpremenjena do dne 1. jan. 1900. — Obe stranki sta s tem zadovoljni.

Dražje! Praški črevljarji so razglasili, da morajo podražiti črevlje, ker so kože vsled ameriških sleparij vedno dražje. — Praški peki so odpravili štručice po 1 krajcarju in po 2 so jih zmanjšali. — Dunajski brivci so hoteli zdražiti cenik za svoja dela, toda to se jim je prepovedalo. — Vedno večja draginja je posledica

*) Danska krona znaša 1.32 avstrijske krone t. j. 66 kr.

kapitalizmovega samosilstva. Kmečko delo je vedno manj vredno; vedno bolj padajo cene njegovim pridelkom; vedno bolj pa se množi »zaslužek« špekulantov in denarnih junakov, kateri se poté samo takrat, kadar jedó. Denar je vedno rodovitnejši, delo pa vedno manj. To je žalostna slika naše dobe.

Drobtine.

Rotšild in socijalist. Nekega dne pride k Rotšildu socijalno-demokratičen delavec in mu reče: »Čuj, g. Rotšild, ti imaš celo kopo milijonov in jaz nimam ničesar; včeraj smo glasovali pri svojem shodu, da se mora vse premoženje razdeliti. Prišel sem zato sem, da si ga vzamem.« — »Dobro — odgovori Rotšild — če primerjava moje milijone in število prebivavcev na Francoskem, pride na vsacega 1 napoleonor; ná, tu imaš svojega; drugi pridejo že sami, da si ga vzemó.«

Shod nemških kat. delavskih društev bo dné 8., 9. in 10. septembra v Štutgartu. Posvetovali se bodo zlasti o organizacijskih vprašanjih: 1. sestavi naj se priročna knjižica, kjer bi bil praktičen navod, kako naj se ustanovljajo kat. delavska društva po mestih in na deželi; 2. udom vseh kat. del. društev naj se da društvena ali legitimacijska knjižica, v kateri bi bilo število vseh društev in udov in drugi potrebni podatki; 3. naj se čim najbolj ustanovljajo strokovna društva; 4. v bogoslovnih naj se posebej obravnava socijalno vprašanje.

Jakob Peterca, 21 leten krepák mladenič, je z izrznim vspehom dovršil gluhonemico (5 let) v Lincu. Vzlasti nemško dobro umeva in pravilno piše. Sin ubogega, že umrlega delavca živi pri materi vdovi, ki dela v tob. tovarni. Tega mladeniča priporočamo blagim srcem, naj mu naklonijo kako delo. Ako ne dobi dela, mu preostaje kmalo samo beraška palica. Kdor se hoče natančneje poučiti o tega delavca razmerah, naj se oglasi pri uredništvu našega lista.

Pazite! Ker je potres porušil socijalnim demokratom njihovo shajališče pri št. 1, lazijo sedaj okoli po gostilnah in zabavljajo po svoji izobraženi navadi na krščanske delavce in duhovnike. Dobro bi bi krščanskim delavcem zapomniti vse take beznice, koder se repenčijo socijalni demokratje in se potem — tudi ravnati.

Iz Zagorja. Kakor ljudje povedo, ne gre našim socijalnim demokratom nič kaj po volji. Pri računih, katerih jim niso še nikoli pokazali, so različnih mislij! Tukajšni menda bivši njih voditelj neki trdi, da so mu dolžni za razna pota in druge stroške okrog 140 gld., radoveden in zvedav svet pa pravi, da bi bilo kmalu narobe! Ker o vsej tej zadevi ne vem poročati nič zanesljivega do sedaj, oglasim se prihodnjič! Kaj ne, gospod urednik, blažena prihodnja soc. demokratična država, v kateri ne bo potreba nobenih računov! Ta-

krat bomo brez papirja in črnila, še grošev ne boče potreba, da bi jih šteli!

Toda gorje onemu, ki bode vprašal za »rajtengo«! Vse učene glave bode zmešal, in ne bo jim šlo skupaj kakor pri nas ne! Ha, ha, ha! Saperlot, sedaj so pa na konju! Vsi so hlače prodali! Zagorski socijaldemokrati! Za agentinjo in nabiralnico imate krčmarjevo mater. Ej, možakarji, ali je res ta služba tako imenitna, da nimate v svoji sredi moža, ki bi bil kos nežni stvarici!? Saj nismo še v Ameriki! Socijal-demokratična država se nam bliža. Dober tek!

Najbolj pozabljeni med vsemi pomočniki so peki. Delavski čas, plača, nedeljski počitek, — vse to je pri njih v strašnem neredu. Noč in dan morajo biti pri delu. Nekateri mojstri tudi surovo ravnajo z njimi. Pred nekaj dnevi je neki pekovski mojster dva pomočnika pretepel do krvi. Obdržal ju je, da se ne izvó njegova sramota. Pomočnik ne more proti mojstru ničesar. Odide pač lahko, a kje naj dobi potem delo in zaslužek; saj se jih tako vedno mnogo ponuja. Najhujše je pa za nedeljski počitek. Pekovski pomočnik, ki dela 18, časih celo 20 ur na dan, mora tistih par prostih ur, ki mu ostajajo, porabiti za spanje. Velikokrat mu je popolnoma nemogoče opraviti svojo versko dolžnost. Zadnjič smo že omenjali, da se v Ljubljani več pekovskih mojstrov nič ne zmeni za zakon, ki tudi pekom ukazuje nedeljski počitek. Opozarjali smo na to obrtno gosposko. Danes ponavljamo in zraven povdarjamo, da se morajo kako vrediti razmere pekovskih pomočnikov in vajencev. V sedanjih časih ni čuda, da se tudi peki oprijemljejo socijalne demokracije, ki jim vsaj z obljubami, četudi praznimi, daje nekoliko upanja.

Judovski voditelj nemških socijalnih demokratov, milijonar Singer je letošnjo pomlad posebno zelo skrbel zato, da so se berlinski delavci dolgo časa ogibali gostilen, kjer se je točilo pivo iz nekaterih tovaren. Časopis »Kreuzzeitung« mu je javno očital, da je to delal samo iz dobičkarije in da si je pri tem mnogo spravil v žep. Od tedaj je že mnogo časa poteklo. Toda Singer se še ni nikjer oglasil, da bi bil ovrigel omenjeno grdo očitanje in se branil. Vsi pametni ljudje so sedaj tem bolj prepričani, koliko je vredna socijalno - demokratična stranka in njeni — voditelji.

Kriminalističen shod. Od 11. — 15. se je sešlo v Lincu več evropskih kriminalistov, sodnikov, državnih pravdnikov in advokatov. Razgovarjali so se o raznih hudodelstvih in o sodnem postopanju proti njim. Tako je n. pr. okrajni fizik dr. Lepman poročal 22 slučajev gnjusnih umorov iz slasti. Vedno več je tacihih pregreh, ko hudodelec iz same nesramne strasti umori kako žensko. Vzrok je po Lepmanu: vedno bolj propadajoča nравnost, pijančevanje, razuzdanost in nasladnost. Mi pristavljamo: pešanje vere pri mladini v proti-ali vsaj brezverskih šolah. Pri shodu jih je bilo več, ki tajó človeku slobodno voljo, a glede na hudodelstva niso prišli kar nič navskriž s tistimi, ki pripisujejo človekovo slobodno voljo. To je čudno. Če je človek tako zavezan v svojem de-

lovanju, kakor živina, potem ga ne sme nikedo kaznovati, ker ni odgovoren za svoja dejanja. — Gospodje kriminalisti se torej malo menijo za doslednost.

Še enkrat stanovanje. Kakor je omenjal že zadnji »Glasnik« o podraževanju stanovanj v Ljubljani, pripomnimo zopet en tak slučaj iz hiše Rimska cesta št. 15, kjer je stanovanje, katero je bilo pred potresom 85 gld., zvišano, sedaj nekoliko popravljeno, na 163 gld.; torej skoro za polovico.

Avstrijski kreditni zavod na Dunaju (Oesterr. Creditanstalt), ki je vzlasti trgovcem namenjen, dela ogromne dobičke. Letošnjega prvega polletja kaže račun 13:1 % čistega dobička. Nanj preži na tisoče denarja lačnih delničarjev. Zavodu nobeden ne more očitati, da bi ne delal po zakonih in vendar mu njegovo delovanje toliko nosi. Nam se zdi to — krivično, in država mora po naši sodbi zakonitim potom ustaviti take čudne pojave. Slov. kat. del. društvo ima v svojem programu zahtevo, da se najmanjši obrestna mera postavno določi primerno po tem, kolikor povprek nosi zemljišče. Pri nas moramo o zemljišču reči, da komaj nosi 2½ %, ki se morata izbiti s trudapolnim delom iz tal; kreditni delničarji imajo pa svoje papirje lepo spravljene v svojih verthajmericah in notri so jim mnogo rodovitnejše, nego kmetovo obdelovano zemljišče. — Kapitalist živi brez dela; nižji stanovi pa še z delom ne morejo živeti. To je ob kratkem popis našega časa.

Beli sužnji. Te dni je prinesel neki berlinski list ta-le oglas: »Pozor! Pozor! Danes je prišlo 75 krepkih kmečkih deklet iz Meklenburga in iz rigenskega otoka in 21 krepkih hlapcev; oboje oddajam s prav zmerno provizijo.« Tako se toraj prodajajo delavci. Za les, živino, žito, sploh za vse blago so prekupeci, agentje, spekulante; seveda morajo biti tudi za ljudi, saj ljudje v naših časih niso več nego blago. Pri ti prilih zopet opozarjamo na prekupce — človeškega blaga, na mešetarje, ki spravljajo naše slovenske delavce v Slavonijo, Rumunijo, Bolgarijo, Galicijo i. t. d. Nasi delavci se poté po gozdéh, mešetar pa v miru prešteva denarje, ki jim jih odtrguje od njihove plače.

Mednarodnost delavskega stanu. V berskih salinah blizu Marselja na Francoskem so se dné 18. t. m. do krvi zbili laški in francoski delavci. Mnogo jih je bilo ranjenih na obeh straneh. Vzrok temu pretepu je kaj jasen. Laški delavci mnogo manj potrebujejo za svoje življenje nego francoski, kos polente in sira jim zadoštuje dan za dnem. Zato so zadovoljni tudi z manjšo plačo in tako izpodrivajo domačine od dela in zaslužka. — Še mnogo manj nego laški delavec, pa potrebujejo kitajski kuli, s katerimi se v Ameriki pretepajo drugih narodnostij delavci. Socijalni demokratje naj gredo ob tacih dogodkih pričigovat, da je delavski stan mednaroden in da se ni treba delavcu brigati za lastno narodnost.

Nesreča. V premogovi jami Anderlen v šarlroaških premogokopih se je dné 16. t. m. utrgala vrv pri vozu v jamo. Na vozu je bilo 24 delavcev; pet se jih je takoj do smrti pobilo, drugi so nevarno ranjeni.

Iz anarhistične družbe. Dné 14. t. m. so zaprli v Vratislavi nihilista z imenom Martina Kaščaka iz Rusije. — Dné 16. t. m. so zaprli anarhista Umberta Bernadelli-ja, ko je v Ankoni lepil revolucijske razglase na zid, v katerih se je poveličeval Kazerijo, morivec Karnotov. H krati je na stopnjicah francoskega poslaništva počila bomba, ki ni napravila mnogo škode.

Koliko se porabi papirja? Na zemlji je sedaj 3985 papirnic, ki izdelajo na leto 7904 milijone bukev papirja; polovico tega se prabi v tiskarnah; 600 milijonov bukev papirja požró samo časopisi. Angleži ga porabijo primeroma največ; pri njih spada na jednega človeka 11½ bukev na leto, pri Francozih 7½, pri Špancijah 1½. — Papirja se bo kmalo več porabilo nego kruha. Če kedo hoče meriti omiko po rabi papirja — slobodno; da ne more po tem meriti sreče in blagostanja, je gotovo.

Šola za kuharice. Manhajmsko mesto na Nemškem je letos otvorilo šolo za kuharice. Pouk traja po 10 tednov; prvi se je pričel dné 28. jan. in je trajal do dné 6. aprila. Mesto je prepustilo prostor, priredilo ognjišča, darovalo kurivo in nastavilo učiteljico z 240 markami (144 gld.) na leto. Pri vsakem ognjišču so se učile 4 ženske; ognjišč je bilo 6. — Vsaka učenka je plačevala za hrano po 10 vinarjev (6 kr.) na dan; kar je zmanjkalo, je doplačalo mesto. Revnejše so se zastonj učile. Seveda se v teh šolah uče večinoma delavke in sploh ženske nižjih stanov, da znajo z malimi troški pripravljati okusna jedila. Šola se je do zdaj prav dobro obnesla. Dné 1. julija so otvorili že tretji pouk.

V Karmó na Francoskem stavkujejo že dlje časa steklarnični delavci. Več tvornic so že morali zapreti. Socijalni demokratje z vsemi silami podpirajo stavko in se upirajo vsem, ki hočejo nazaj v delo. Od stavke ima dobiček Nemčija in Avstrija, ker gre zadnje dni mnogo več našega steklenega blaga na Francosko kakor preje. Nekatero tvornice v Karmó bodo morale za vedno prenehati, če ne pričnó delavci kmalu dela in tako bodo imeli dvojno izgubo. — Stavka je nevarna puška, ki se velikrat tudi nazaj sproži in tistega ki strelja in tistega, v katerega meri, pokonča.

Samomori na Pruskem. L. 1893 se je samih končalo 6309 oseb; 5135 možakov in 1274 žensk. Na 100.000 ljudij pride 21 samomorov. To je strašan sad novodobne »omike«.

Mesto hišnika

išče pošten, oženjen črevljar. — Več se izve pri uredništvu tega lista.

Učitelja tamburašem

išče poučno-zabavno društvo v Ljubljani. Plačilo po dogovoru. — Oglasi se vsprejemajo Turjaški trg št. 1. (od 7—9 zvečer).

Prihodnja številka Glasnika izide 12. septembra.